

Izbija vsak dan ob 3^h pop.
razen nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina:

za Ljubljano . . . Din 10[—]
po pošti . . . . . 12[—]
za inozemstvo . . . . . 22[—]

Oglasi po tarifu.

LJUDSKI DNEVNIK

Glasilo Narodne Ljudske Stranke.

Nefrankiranih pisem

ne sprejemamo. — Pismenim
vprašanjem je treba priložiti
znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadstr.
Telefon št. 119.Uprava: Sodna ulica št. 5.
Telefon št. 423.

NA DAN Z ODGOVOROM!

„Slovenec“ se bridko pritožuje, zakaj da napadamo samo SLS, ne pa drugih strank. „Slovenec“ naj vsaj malo izpraša svojo vest, pa bo hitro našel odgovor. — Mi ne napadamo strank, ki ne napadajo nas. Vse druge stranke so nam nasproti dostojne in stvarne. „Slovenec“ nas pa napada od prvega dne z nizkotnimi lažmi in častikrajo. Sedaj se pa jezi, da ne vtaknemo njegovih lopovščin mirno v žep. Če je „Slovenec“ kdaj kaj takega pričakoval, se je zelo motil.

Dr. Šusteršič je izjavil v prvi številki našega lista, da bo vodil stvaren boj za svoj program. Odgovor „Slovenca“, „Domoluba“ in drugih listov SLS je bila golida psovka, lažljivih podtikanj, sumničen in častikraje na debelo. Na to je lažnjivec dobil, kar je iskal. Gospodje so nas izzvali na nečuden način, sedaj pa se pritožujejo, ko vendar nismo storili drugega, kot da smo z ozirom na njihove laži ugotovili resnico. Če pa jih resnica bode v oči, ne moremo pomagati.

Kar pa se tiče naše stvarne kritike, se ta obrača v prvi vrsti proti „SLS“, ker je ta stranka v prvi vrsti odgovorna za današnji žalostni položaj našega naroda. V odločilnih trenutkih je nosila odgovornost in mora zato narodu polagati račun, če ji je to prav ali ne. Ker pa je varala ljudstvo kot nobena druga stranka, mora dopustiti upravičeno kritiko s katero hočemo po možnosti preprečiti, da bi slovensko ljudstvo še enkrat postalo žrtev stranke, ki je vse prej kot slovenska, kaj šele ljudska.

Poprevratna SLS je delala vedno drugače, kot je poprej ljudstvu obljubovala. Značilno za to stranko je dejstvo, da je prišlo vsakokrat vse drugače, kot je prorokovala in da je razbila in uničila v naših javnih napravah prav vse, kar je bilo za ljudstvo koristno in kar je dajalo zaslonbo za neodvisnost in za ljudsko gospodarstvo. Ukradla je ljudstvu deželni odbor, razbila deželno avtonomijo, izpraznila deželne blagajne in pometala z župani bujše kot z najslabšimi hlapci. Pa ne zadosti tega, je spravila ob veljavo naš denar, medtem ko je preje obljubovala, da bo veliko več vreden, kadar pride ona do oblasti.

Kakor je iz vsega tega razvidno, je dosegla SLS v razdiranju rekord. Kaj pa je ustvarila? Prav nič? Ustanovila ni niti ene blagotvorne ljudske naprave, pač pa pustila vse propadati in razpadati, kar je prejšnji deželni odbor in zbor po svobodno izvoljenih resnično ljudskih možeh dobrega in koristnega ustvaril.

Radi verjamemo, da bi bilo SLS najljubše, če bi o vsem tem molčali, da bi mogla ljudstvo varati še naprej in ga zapeljati še v večjo nesrečo. Tej pobožni želji pa žal ne moremo ustreči, ker smatramo za svojo dolžnost, da o tem govorimo in pokažemo ljudstvu, komu je zaupalo svojo usodo. Naš vrhovni zakon je ljudski blagor in drugega nič. Gospodom, ki se čutijo prizadete, pa je prosto, da stvarno odgovorjajo.

Zakaj niso dali do danes niti enega stvarnega odgovora? Zakaj molčijo o stvari kot grob? Z osebnimi sumničenji in častikrajo kot odgovorom se ne bomo zadovoljili. Pridite na dan s stvarnim odgovorom!

Konvencija z Avstrijo podpisana.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Včeraj dopoldne je bil na posvetovanju avstrijske in naše delegacije dosežen sporazum v vseh vprašanjih. Popoldne so bile sklenjene konvencije podpisane. Takoj stopijo v veljavo konvencije glede sekvestrov, bosenskih podjetij in o obveznostih avstrijskih družb, konvencija o ureditvi zasebnih dolgov izpred prevrata se predloži parlamentu. Glede Koroške je dr. Seipel obljubil, da bo posvetila avstrijska vlada pozornost vprašanju naših narodnih manjšin v Avstriji in da bo otvorila slovenske šole, kjer se izkaže za potrebno. Jugoslovanska vlada naj predloži svoje predloge, da jih izroči Avstrijska

vlada prosvetnemu ministru v proučitev.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Avstrijska delegacija z dr. Seiplom in dr. Grünbergerjem na čelu je odpotovala snoči ob 9.40 z brzovlakom na Dunaj. Na kolodvoru so se poslovili od nje zunanji minister dr. Ninčič, minister za pravosodje dr. Laza Markovič, finančni minister dr. Stojadinovič, pomočnik zunanjega ministra Gavrilovič, naš dunajski poslanik Tiča Popovič in druge osebe raznih ministrstev in uradov. Ker kralj ni mogel sprejeti avstrijske delegacije, je poklonil dr. Seiplu in dr. Grünbergerju svojo fotografijo z lastnoročnim podpisom.

Pred izvršitvijo rapalske pogodbe.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Danes se sestanejo v Opatiji naši in italijanski eksperti. Naši eksperti admiral Prica, prof. Šilović in Rašič so odpotovali včeraj na ta sestanek. Tudi italijanski zastopniki so odpotovali iz Rima. Generala Ljuba Milič in Barbarini se sestanejo v Zadru. Naše uradništvo in orožništvo je pripravljeno, da odide jutri na

Sušak. Izmenjava ratifikacij se izvrši danes ali jutri.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Italijanska in naša vlada sta sporazumno sklenili, da se umaknejo Italijani iz Sušaka v torek, dne 27. t. m. Naša vojska vkoraka v mesto jutraj. Za pripravo sprejema se je osnoval poseben odbor.

Nove zasedbe nemškega ozemlja.

NOVE ZASEDBE.

Königswinter, 25. febr. (Izv.) Danes ob pol 4. popoldne so Francozi zasedli Königswinter. Zasedbene čete obstoje iz Marokancev. Zasedli so mestno hišo, carinski urad ter vse dohode k kolodvoru. Župan je protestiral proti zasedbi nevtralnega kraja. Po pol 6. uri zvečer se je konjenica zopet umaknila v Oberkassel.

Düsseldorf, 25. febr. (Izv.) Francozi so zasedli ozemlje pri Königswintu med mostiščem Köln in mostiščem Koblenz ter caubsko ozemlje med mostiščem Koblenz in mostiščem Mainz. Zasedba se je izvršila, da dobe Francozi v roke železnico, ki veže desni renski breg od Kölna do Mainza in ki jo je presekavalo doslej nezasedeno ozemlje, vsled česar je bila carinska kontrola iluzorična. Nova zasedba je logična posledica novega carinskega kordona v Porenju.

Frankfurt, 25. febr. (Izv.) „Frankfurter Zeitung“ poroča, da je mesto Montabaur, ki je doslej spadalo v ameriški pas in ki ga je imelo zasedeno že dve leti tuje vojaštvo, zasedlo danes dopoldne 200 Marokancev.

FRANCOSKE ZAPLEMBE.

Düsseldorf, 25. febr. (Izv.) Iz ruhrskega ozemlja je došlo 14 vakov premoga v Švico, Italijo in Holandsko, 1 vlak koksa pa v Belgijo. Na kolodvoru je bilo zaplenjeno 70 vagonov, med temi 12 vagonov surovega železa, 4 vagoni rud, 17 vagonov katrana ter 9 lokomotiv.

Düsseldorf, 25. febr. (Izv.) Na kolodvoru v Zeitmundu je bilo zaplenjenih v vlaku, došlem iz Nemčije, okoli 12 milijard papirnatih mark ter tiskarske plošče za izdelovanje mark. Prva preiskava je dognala, da je bilo 11 milijard namenjenih za stavkujoče železničarje v zasedenem ozemlju.

Gelsenkirchen, 25. febr. (Izv.) Francozi so zopet zapustili kolodvor Waunne in Recklinghausen, ki so ju včeraj zasedli. Pri odhodu so odvedli 14 lokomotiv, 14 osebnih vagonov, 46 paketnih vagonov in 106 s premogom in koksom naloženih tovornih voz. Straža na glavnem kolodvoru v Essenu je odstranjena. Nekega essenskega občinskega svetnika in njegovo ženo so Francozi aretirali brez navedbe vzroka.

JASPAR O POGOJIH IZPRAZNITVE PORUHRJA.

Pariz, 25. febr. (Izv.) »Oeuvre« objavljala poročilo belgijskega ministra Jasparka o pogojih izpraznitve Poruhrja. Jaspark je rekel: Ako bi Nemčija stavila ponudbo, potem bi vedeli v splošnem, kaj bi lahko zahtevali. Nemčija mora urediti najprej svoje finančno gospodarstvo in priznati nadzorovanje garancijskega komiteja ali kake druge mednarodne korporacije. Ako Nemčija sprejme te pogoje, potem se ji bo dovolila odložitev plačil v gotovini. Aliiranci izjavljajo obenem, da odvisi izpraznitev od izpolnitve stvarnih dobav. Izpraznitev se bo izvršila v raznih dobah, kakor bo Nemčija pogoje izpolnila. Na vprašanje, če ne bi bilo boljše, da bi se objavil trden program za varnost in za izpraznitev odsekov, je rekel minister: Tega ne moremo storiti, ker bi Nemčija smatrala to za znamenje naše slabosti. Mi smo trdno odločeni, da ne odnehamo. Nemčija mora izreči prvo besedo.

AMERIKA NE BO INTERVENIRALA.

London, 25. febr. (Izv.) Vesti, da namerava Amerika v poruhrskem vprašanju intervenirati, niso resnične. Washingtonska smatra v tem vprašanju Francijo za suvereno in je mnenja, da ni povoda za intervencijo v sedanjem konfliktu.

ODPOR NEMCEV.

Düsseldorf, 25. febr. (Izv.) V Wittenu so zaprli župana, ker se ni hotel odzvati pozivu vojaških oblasti. Delavska strokovna organizacija v Wittenu je sklenil, da vztraja nadalje v pasivnem odporu. Delegati berlinskih strokovnih organizacij so pozvali strok. organizacije v Düsseldorfu, naj postopajo napram Francozom čim bolj mogoče rezervirano.

ARETIRAN LATIŠKI KONZUL.

Duisburg, 25. febr. (Izv.) Belgijske oblasti so aretirale latiškega konzula, ki je nemške narodnosti. Ugotovilo se je, da je imel svoj telefonski aparat spojen z vojaško telefonsko progo.

Stambolijski o reparacijah.

Sofija, 25. febr. (Izv.) Ministrski predsednik Stambolijski je izjavil časnikarjem glede bolgarskih reparacij, da položaj nikakor ni tak, da bi zbujal bojazen, za kar se je zahvaliti delu naroda in aktivnosti vlade. Državni proračun za tekoče leto je relativno doveden v ravnotežje. Vesti o intervenciji Jugoslavije in Romunije radi reparacijskega vprašanja so popolnoma netočne, ker je bolgarska vlada pripravljena sodelovati za ohranitev splošnega miru.

ZA SOLUNSKO PRISTANIŠČE.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Grški generalni tajnik zunanjega ministrstva, je posetil našega atenskega poslanika Balugdžiča in mu predložil protipredloge glede svobodne jugoslovanske cone v solunskem pristanišču. Naš poslanik je predložil generalnemu tajniku in zunanjemu ministru vznemirjenje naše javnosti, ker grška vlada to važno zadevo zavlačuje. Grški zunanji minister Aleksandris je izjavil na ta v prijateljskem tonu izvršen protest, da bo grška komisija že prihodnji teden izdelala tozadeven načrt, ki se na to odpošlje takoj v Belgrad.

UREDITEV VPRAŠANJ O JUŽNI ŽELEZNICI.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Iz Rima se poroča, da je italijanski ministrski predsednik sprejel v soboto, dne 24. t. m. vse delgate, ki prisostvujejo konferenci glede ureditve zadev južne železnice. Mussolini se je izrazil, da se bodo pogajanja, kakor vse kaže, povoljno zaključila. V imenu naše delegacije je govoril delegat Avramovič, pomočnik ministrstva za promet.

DEMOKRATSKI SHOD V BELGRADU.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) V nekaj dneh se vrši v Belgradu veliko zborovanje demokratske stranke, na katerem bo govoril Ljuba Davidovič, ki bo ob tej priliki označil stališče svoje skupine z ozirom na razna politična vprašanja v državi, zlasti srbsko-hrvatske odnošaje.

MINISTRSKO POSVETOVANJE.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Včeraj dopoldne in popoldne se je vršilo v predsedništvu vlade posvetovanje, ki so se ga udeležili ministri Nikola Pašič, dr. Velizar Jankovič, Miletič, Velja Vukičević in Ljuba Jovanovič. Razpravljalo se je o volivni borbi, v glavnem pa o agitaciji, ki jo bodo Pašič in drugi ministri podvzeli početkom marca.

PROTESTEN SHOD PROTI OD- PRAVI 8 URNEGA DELAV- NIKA.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Za večeraj je osrednji sindikalno delavski odbor sklical protestno zborovanje proti novemu pravilniku in izpremembi zakona o zaščiti delavcev, ker se misli s pravilnikom odpraviti 8 urni delavnik. Govorniki so obsojali namen vlade okrniti socialno zakonodajstvo. Sprejeti so bili sklepi, ki zahtevajo ohranitev 8 urnega delavnika, izpolnitev delavske zakonodaje ter sodelovanje neodvisnih delavskih sindikatov pri izdelavi pravilnika.

POTRES.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Večera ob 7.46 zjutraj so zabeležili aparati v seizmografskem zavodu velik po-

tres zapadno od Belgrada v daljavi 17.200 km.

MIR S TURCIJO.

Angora, 25. febr. (Izv.) Kakor se poroča, bo predlagalo poročilo sveta komisarjev o načrtu mirovne pogodbe, predloženem narodni skupščini, sprejetje med zavezniki in Turki dogovorjenih pogojev z izpremembo posameznih vprašanj manjšega pomena ter izključitvijo gospodarskih in finančnih vprašanj. O zadnjih se bo razpravljalo po podpisu mirovne pogodbe.

FRANCOSKA BOJNA LADJA PONESREČILA.

Pariz, 25. febr. (Izv.) Francoski torpedni rušilec »Hovn« je na povratku iz Smirne nasedel pri Mitilenah. Doslej ni nobenih vesti o človeških žrtvah.

Sijajen shod Narodne ljudske stranke v Borovnici.

DR. IVAN ŠUSTERŠIČ O NASPROTNIH. SOGLASNA OBSODBA PROTILJUDSKE POLITIKE. — BLAMIRANI KLERIKALCI — SO- GLASNOST ZA POLITIKO DELA.

Večera dopoldne se je vršil v Borovnici javen volivni shod Narodne ljudske stranke, na katerem je govoril dr. Ivan Šusteršič, ki je ob tej priliki ovrge vse laži in klevete nasprotnikov Narodne ljudske stranke. Dvorana, kjer se je vršilo zborovanje, je bila nabit polna, tako da je mnogo ljudi moralo stati zunaj na hodniku. Veliko večino zborovalcev so tvorili pristaši Narodne stranke, zastopane pa so bile vse stranke. Najmanj je bilo pristašev SLS, ki so se ob tej priliki s svojim kaplanom na čelu — ljuto blamirali. Shod je otvoril župnik Štrajhar, ki je bil tudi na predlog z večino glasov izvoljen za predsednika zborovanja. Kaplan, čegar ime poročevalc ne ve, kar je za politično zgodovino slovenskega ljudstva tudi postranskega pomena, je zahteval, naj se voli predsednik po listkih in je skušal s svojimi pomagači, ki so sedeli na brdlji, onemogočiti zborovanje. Treznost naših ljudi je pripomogla, da mu razjarjeni zborovalci niso posvetili iz dvorane.

Kot prvi je govoril

DR. IVAN ŠUSTERŠIČ,

ki je uvodoma naglašal, da je zadnji čas, da pridemo do resnega in treznega ljudskega dela, kakršno je bilo tedaj, ko je načeloval kranjski deželni upravi. Sedaj pa vidimo, da je delo za ljudski blagor popolnoma ustavljeno, da že prej započeto popolnoma počiva in da ore vedno na slabše. Prihodnost pa je tistega, ki bo največ delal. (Kaplanu ki je skušal motiti: Ko vas še na svetu ni bilo, sem delal že 20 let za narod!) Tisti narod ima prihodnost, ki je najmanj dostopen demagogiji. Ljudstvo pa se sedaj že nekaj let bori za neke sugerirane ideje. Spoštujem prepričanje vsakega, mislim pa, da mora biti to, kar se ljudstvu pripoveduje, bodisi ustmeno, pisмено ali s tiskom, resnično, da more ljudstvo razsojati na podlagi resnice, ne pa na podlagi obrekovanja in laži. Žalostno je, da prihaja pri nas laž od strani, ki bi v prvi vrsti morala braniti resnico. Mi stojimo na temelju ljudskega programa, kakor pred vojsko, za ljudske pravice, za ljudsko svobodo, za ljudsko samoupravo, za ljudsko samoodločbo. Mi stojimo na stališču ljudske celote. Nismo za razredni boj, temveč vodimo napredek v skupnosti vseh stanov. V harmoničnem sodelovanju vseh stanov leži blagor in bodočnost naroda. Vemo, kolikega pomena je kmetski stan za državo, in zato hočemo z njim računati, kakor smo pred vojsko. Mi cenimo delavski stan, ker je delo tisto, od česar je odvisen ves ljudski blagor. Delavec naj ima pravično plačo, da je njemu in družini zagotovljeno življenje. Vsakdo naj bo plačan v razmerju z neobhodnimi življenjskimi potrebščinami.

Naša stranka stoji na krščanskem temelju in hoče uveljaviti krščanska načela ne samo v besedi, temveč tudi v javnem življenju. Zato je laž orožje pekla, resnica orožje krščan-

stva. Mi stojimo na stališču svobodne cerkve, ki mora biti odprta za vse stranke brez izjeme, ker so v vsaki stranki, dobri, resni in slabi ljudje. (Odobrovanje.)

Voditi hočemo stvaren boj za svoj program, na osebne napade pa tudi ne bomo molčali. Meni se očita n. pr., da hočem odpraviti slovensčino, ko pa so me pognali iz dežele, so rekli, da sem proti Srbom. Delal pa sem vedno za to, da bi se jugoslovanski narod zedinil, da bi bil drugačen moj načrt, po katerem naj bi se Avstrija izpremenila v federativno državo, v kateri naj bi imel vsak narod popolno svobodo. Svetovna zgodovina je odločila drugače in to je treba akceptirati. Jaz sem to pisal dr. Korošcu in ga prosil, naj skrbi, da pridem domov. Na to pismo še do danes nimam odgovora.

Četrto stoletja stojim v javnem življenju in vprašam, ali sem kdaj kaj izjavil, potem pa delal drugače? V domovino sem se vrnil kot svobodni državljani in v Belgradu sem povedal, da bom nastopil v političnem življenju z lastnim in nobenim drugim programom. Sedaj me napadajo, da se s Srbi družim. (Pristaš SLS Drašler: Kaj pa unionski shod!) Takrat je bil navzoč tudi g. Drašler, ki je »živio« vpil. Jaz pa nisem nikdar vpil »živio vojska«. (Bučen smeh.) Takrat se mi je očitalo, da sem proti Srbom, sedaj pa, da sem za Srbe. Godi se mi, kakor tistemu očetu in sinu, ki sta skupaj jahala in nosila osla, pa nista nikomur ustregla. Jaz ne bom nikogar posrbil, če se ne boste sami. Od mladih nog sem delal za lastni slov. narod. Lahko po-kažemo delo iz tiste dobe, ne pa gospodje, ki so prišli pozneje na krmilo, ki so takoj, ko so prišli na vlado, zapravili deželno avtonomijo, izpraznili deželno blagajno in zapravili ljudski denar, namenjen za ljudske potrebe. Deželno samoupravo bi morali razširiti na Štajersko in Prekmurje. Sedaj, ko nimajo nobene oblasti v državi, vpijejo po tisti avtonomiji, ki so jo sami zapravili.

Razširjajo tudi laž, da sem jaz vojsko naredil. V Parizu, kjer so imeli svetovni državniški konferenco in kamor sta prišla tudi dr. Brejce in dr. Korošec, so pač zahtevali, naj se postavi pred sodišče kot krivca vojne cesar Viljem in avstrijski cesar, nihče pa ni zahteval kaj takega za dr. Šusteršiča. (Smeh.)

O »Ljudskem dnevniku« lažejo, da je plačan iz Belgrada. Mi smo jim stavili knjige na razpolago in razpisali nagrado 100.000 K, pa ni nihče prišel po njo. Oni lažejo v »Slovenec« in »Domoljubu« dalje, moja vest pa je čista in se nikogar ne bojim razen Boga.

Na vprašanje, zakaj so razbili deželno avtonomijo, ni nobenega odgovora, kakor tudi ne, kako si mislijo revizijo ustave. Predno pride do revizije ustave je treba ustanoviti zanesljivo večino, sicer bo revidirana ustava slabša od sedanje. Jaz nisem bil nikdar minister, dr. Korošec in Gostinčar sta bila in še Stanovnik bi

bil kmalu postal. Ali vas je ob povratu kdo kaj vprašal? Sami so se postavili na vlado! (Odobrovanje.) Jaz nisem podpisal nobene pogodbe s Pašičem, dr. Korošec pa jo je v Zenevi. Mi nismo ničesar zapravili, ker nismo imeli oblasti v rokah v tej državi. Ko smo pa bili mi v deželi, je bilo dobro. Gradili so se vodovodi, ceste itd. Mi kažemo na pošteno delo skozi četrto stoletje. Nobene sledi ljudskega dela pa ni od tistega trenutka, ko so razbili ljudsko avtonomijo. Pokazali smo že davno, da smatramo ljudsko delo za resno. Kdor pa da več na prazne obljube in na tiskan papir, naj gre drugam. Zavedajte pa se, da leži usoda vas samih, usoda Vaših družin in otrok v vaših lastnih rokah. (Odobrovanje.)

Za dr. Šusteršičem je govoril

kandidat za ljub. okolico gosp. Zajc,

ki je naglašal potrebo skupnega dela pod smotrenim vodstvom. Govoril je o enakopravnosti vseh stanov ter naglašal mizerijo državnih nastavljenecov. Končno je povdarjal zasluge dr. Šusteršiča za kmetski stan ter ugotovil, da bi se nam ne godilo sedaj tako mizerno, ako bi imel dr. Šusteršič v odločilnem trenutku krmilo v rokah. (Odobrovanje.)

Nato je nastopil

borovniški kaplan,

mlad fant, ki je začetkom svojega govora pozdravljaj dr. Šusteršiča, potem se pa tako zmedel, da je bilo druge zanj sram. Tako je očital dr. Šusteršiču, da je rekel, da bo odprl vsem strankam vrata cerkve na stežaj, kar da je indirekten očitke tudi proti škofu, češ, da je pristranski. Najbolj so se smejali kaplanu, ko je pravil kako so se poslanci SLS borili za avtonomijo, za univerzo, ko pa je rekel, da naj imajo v šoli prvo besedo cerkev, država in otroci, je bil krohot splošen, nakar je postal kaplan še bolj zmeden. Ves potr je odhitel k deveti maši v cerkev.

Za njim je govoril socialist Sojer, ki je naglašal, da je bil svetovne vojne kriv kapitalizem, da zahteva delavstvo vse človeške pravice in da noče biti več zatirano.

Kandidat g. Škrbec.

je v temperamentnem govoru naglašal potrebo resnega dela za ljudstvo. Povdarjal je, da govorijo danes največ tisti, ki niso niti v Avstriji niti v Jugoslaviji ničesar delali in trpeli. Pristaš dr. Šusteršiča je, ker je dr.

Šusteršič mož resnega dela in ker se še danes poznajo v deželi sadovi tega dela. Mi zahtevamo sedaj resno delo za ljudstvo od vsakega in tudi od njega. Prvo besedo pa imej vedno ljudstvo, ki trpi in dela od zore do mraka. V resnem delu bo rešitev, ne pa v praznih izrazih. (Odobrovanje.)

Dr. Šusteršič je na to odgovarjal na nekatere očitke borovniškega kaplana. Zanimal je, da bi rekel, da bo odpiral vrata cerkve. Stvar cerkve je, da vrata odpira in ne njegova. Navedel je nato točko iz programa NLS, ki govori o tem, da stoji Narodna ljudska stranka na temelju pozitivnega krščanstva. Dr. Šusteršič je dal tudi podrobno pojasnilo, zakaj se ni prej vrnil v domovino in kdo je temu kriv. Obrnil se je v tej zadevi na dr. Korošca, ki pa ni ničesar storil, ampak se je zgodilo ravno nasprotno, da je bilo naročeno vsem obmejnim stražam, naj primejo njega in vsakega člana njegove družine ter pošljejo v Belgrad, če bi se skušali vrniti. (Ogorčenje. — Fejklici.) Gospodje od SLS pravijo, da ni mogoče ničesar narediti, ker so v manjšini. Ta izgovor je prazen, ker smo bili prej tudi mala strančica, pa nismo prišli nikdar praznih rok za ljudstvo. Treba je imeti sol v glavi, ker ne gre za osebe, ampak za ljudske interese. Končno je ugotovil dr. Šusteršič, da ni mogel g. kaplan vzdržati niti ene tistih laži, ki jih razširjajo listi SLS.

Izgnubljeno stvar SLS je na koncu skušal zagovarjati tudi g. Kobi, ki pa je večinoma navajal že v dr. Šusteršičevem govoru ovržene stvari. Največ zanimanja in krohot je zbudil, ko je trdil, da so železnice najbolj tekle, ko je bil dr. Korošec minister. (Klic: Kaj pa »štrumpfantelni« iz Amerike?) G. Kobi je odgovoril, da je kupil dr. Korošec v Ameriki »dragocen železniški material«, če pa je dobil zraven tudi »štrumpfantelne«, je bilo to pač potrebno. Kdor kupi večjo posest, mora prevzeti tudi kako strgano bajto. Ko so se zborovalci naveličali Kobijevega ječljanja, je moral svoj govor prekiniti.

Dveurni shod je zaključil predsednik g. župnik Štrajhar s pozivom, naj vsi volijo Narodno ljudsko stranko ter vržejo 19. marca krogličico v tretjo skrinjico.

Z živio-klici na dr. Šusteršiča in NLS so se nato zborovalci radovoljno razšli v upanju, da se končno res prične pravo delo za ljudski blagor.

Politične vesti.

+ Pieteta. V »Slovenec«, ki naj bi bil glasilo katoliške stranke, piše neki župnik, kako je baje mislil blagopokojni dr. Tavčar o dr. Šusteršiču. Dozdevna osebno razžaljiva izjava pok. dr. Ivana Tavčarja je stara nad dvajset let in podana ob priliki nekega razbitega političnega shoda. O stvari sami ne bomo govorili, ker je dr. Tavčar mrtev in previsoko čislamo spomin pokojnika, da bi se spuščali v kako debato. Naravnost sram pa nas je, da se v našem narodu najdejo ljudje, ki izrabljajo spomin komaj umrlega narodnega veličine v najnižkotnejše namene. Podobni so hijenam, ki odkopavajo in skrinijo grobove. Če se najde tak človek med katoliškimi duhovniki — tem slabše. — »Slovenec« pa je zopet pokazal, da mu ni prav nič sveto in da nima niti primitivnih pojmov o krščanskem nauku. Ali je sploh verjetno, da so krušni očetje tega lista cerkveni dostojanstveniki? Človek bi mislil, da ne.

+ Da SLS ali njeno vodstvo ni bilo brez hib in napak, priznava celo nedeljski »Slovenec«. Pravi pa, da bo o napakah strankinega vodstva sodila stranka sama, ne pa ljudstvo izven stranke. Kdaj se bo to zgodilo. »Slovenec« ne pove. Njegova požna tiha želja pa je, da se to sploh ne zgodi in da bo tistih par ljudi, ki predstavljajo SLS, še dalje oblastno gospodarilo in delalo škodo slovenskemu ljudstvu. Treba je organizem SLS docela poznati, da si more kdo ustvariti mnenje o možnosti čišče-

nja v tej stranki. Stranka obstoja iz treh delov: iz mase ljudstva, ki je zapeljana in varana od voditeljev, in izvršilnih organov, med katere spadajo tudi nekateri uredniki, razni tajniki, poedini višji uradniki mladinskih zavodov in nekateri duhovniki, ki si brez dovoljenja gornje deseterice niti kihmiti ne upajo in slednjič iz kakih desetih voditeljev, ki uganjajo v stranki tak terorizem, da ga ni para v zgodovini političnih strank. Najlažje si predstavljamo stroj SLS, če se živimo v čase, ko so bili na svetu samopašni valpeti, grofi in tlačani. Razlika je le ta, da ne pade valpetov bič samo na podložne tlačane, ampak na vse slovensko ljudstvo, ki čuti na svoji koži samopašno nepoštenost in nezmožnost voditeljev SLS in njihovih satelitov.

+ Zvezo s Pašičem očitajo dr. Šusteršiču SLSarji, ker je v Belgradu obiskal ministrskega predsednika. Vsa politika, ki naj v resnici zastopa ljudske koristi, ima dolžnost, da stopi v stik z vsako osebo, ki v političnem življenju kaj pomeni. Če tega ne stori, potem sploh ni politik, ampak navaden ignoran. Zakaj ne očitajo zveze s Pašičem dr. Korošcu, ki je v času, odkar obstoji Jugoslavija, sedel pri Pašiču najmanj toliko ur, kolikor dr. Šusteršič minut? Če bi bili ti ljudje vsaj dosledni, bi očitali dr. Šusteršiču tudi zvezo z demokracijo, ker je prav tako obiskal Davidoviča in druge. Seveda: zaenkrat »slagerji« z radikalcii najbolj drže. Dru-

gic bo pa drugače, vedno pa tako, da bo »Slovenec« prav.

+ Nemci in radikalna stranka. Sobotna »Tagespost« piše o volivnem gibanju v Jugoslaviji ter pravi: »Nemci so stopili z zastopniki radikalne stranke v Mariboru v stik radi morebitnega skupnega nastopa pri volitvah. Predlagali so, naj veljajo pri volitvah do 31. januarja t. l. izpostavljeni volivni imeniki. Tu so se izjavili pripravljene postaviti z radikali skupaj mešano kandidatno listo. Nemci so želeli, da bi nekdanje njihove kulturne ustanove (gledališče, kazino, mariborska kočna na Pohorju itd.) v doglednem času zopet prišle v roke njihovih ustanoviteljev. Pogajanja z radikali so se razbila, ker so radikali menili, da je proti ugledu stranke, sestaviti z Nemci skupno listo. Zato ni preostalo pristašem nemške stranke drugo, kakor vložiti lastno listo.«

+ Iz Budimpešte poročajo: V kratkem pridejo zastopniki mažarske vlade na Dunaj, da bodo navzoči pri razdelitvi kulturnih ustanov bivše monarhije. Mažari zahtevajo velike zbirke starega orožja, ki so bile odpeljane za Bachovega režima, kroniko Anonyma in Csambókega, Ilustrovano kroniko, zlati zaklad z Vel. Sv. Nikolaja, ki ga smatrajo za Atilov zaklad, Boskajevo krono, zbirko starih novcev in kraljevsko knjižnico, ki jo je odpeljal Jožef II. Naposled zahtevajo Mažari še dobršen del iz cesarske zbirke gobelinov, linov.

Inozemske vesti.

Francoska mornarica. Francoski mornariški minister je naročil pri industriji šest podmornikov in še šest v arzenalu kot prvi del pomorskega programa. Poleg tega je zbornica glasovala za nadaljnih 9 novih podmornikov in sicer tri velike in šest z malo tonažo. Ti naj nadomestijo one ladje, ki bodo deklasirane do 1926. V pomorskem programu prihodnjih dvajset let je v načrtu 65.000 ton podmornikov, od katerih jih bo 34.000 zgradil pred 1930, kar pa nekaterim strokovnjakom še vedno ne zadoštuje.

Francoske tvornice dobavljajo aeroplanne sovjetski Rusiji. Že dlje časa dobavljajo gotove francoske tovarne aeroplanne sovjetski Rusiji. Rusi so dovolj prevežani in nočejo poznati tudi francoske sisteme in ne samo nemških. André Tardieu je hotel vsled tega interpelirati v parlamentu ministrskega predsednika, a je komisija s 3 glasovi večine odklonila to interpelacijo, češ, da se vlada ne more in ne sme vtikati v privatno trgovino.

Nov slovenski list v Trstu. V Trstu je izšel nov tednik »Mali list«, ki hoče biti strogo informativen in nadstrankarski ter bo posvečal posebno pažnjo gospodarskim razmeram našega ljudstva.

Gaston Doumergue predsednik senata. Francoski senat je dne 22. t. m. izvolil za svojega predsednika voditelja radikalno-demokratske levice Doumerguea. Po prvi neodločni volitvi je njegov protikandidat Aleksander Berar odstopil v korist svojemu strankinemu tovarišu. De Selves, kandidat desnice, je dobil samo 133 glasov. Doumergue je bil že tokom vojske kratek čas ministrski predsednik.

Koliko reparacij je doslej plačala Nemčija? V letu 1918. od 11. novembra do 30. septembra v letu 1922. je plačala Nemčija raznim državam na račun reparacij 56,5 milijard zlatih mark ali preračunano, 282,5 milijonov papirnatih mark. Tu pa še ni všteta škoda, ki jo trpi Nemčija radi združitve Alzacija-Lorene s Francijo in sedanje okupacije Poruhrja.

Poljske finance. Poljsko finančno ministrstvo bo, kakor poročajo poljski listi, predložilo parlamentu nujen predlog za kredit pri državni blagajni v višini 1.474.000.000.000 poljskih mark. Nadalje se bo predlagal zakonski načrt o banknotni emis. v višini 1.200.000.000.000 poljskih mark.

Ruski begunci za premogovnike v Poruhrju. Iz Milana poročajo, da je dne 19. t. m. pristalo v neapeljski luki 12 francoskih ladij, ki so pripeljale ruske begunce iz Carigrada. Kakor poročajo italijanski listi, so to delavci, ki jih bodo Francozi porabili za premogovnike v Poruhrju.

Nemške rezerve premoga. Nemcem se je zadnje čase posrečilo kriti potrebe premoga, ki jih zahteva nemška industrija, iz dobav Anglije in iz zalog, ki so bile na račun reparacij namenjene za Francijo in Belgijo. Vse te zaloge so bile pravočasno odpravljene v notranjost države. Poleg tega, se je še v vseh obratih uvedel sistem skrajnega varčevanja.

Prihodnji kongres o očesnem zdravljenju se bo vršil leta 1925. v Londonu. Pripravljali komite je že sedaj, čas od 21. do 24. julija, določil za posvetovalne dneve. Kot občevalni jezik bo veljala na kongresu angleščina, francoščina in nemščina. Na ta kongres so vabljeni vsi narodi. Že sedaj so se razposlajala oftalmološkim društvom povabila z željo, naj se določi zastopnik, ki stopi v zvezo s pripravljanim odborom. Na ta način se hoče ustvariti nekako svetovno združenje, ki bo gojilo interes za očesno zdravljenje.

Kongres poljskih astronomov. Prvi kongres poljskih astronomov se je te dni vršil v rojstnem mestu Kopernika v Torunu. Predsednik republike je bil zastopan na kongresu po namestniku naučnega ministra Lopuzanskemu. Predsednik kongresa je prečital neštete, v prvi vrsti iz Češkoslovaške in Italije poslane, pozdravne brzojavke. Celo mesto je bilo okrašeno z zastavami. Opoldne se je vršil sprevod do Kopernikove rojstne hiše in se je ob tej priliki vzdala spominska plošča.

Voditelj Košutove stranke za pristop k Mali antanti. Voditelj Košutove stranke T. Bathyanji je govoril na strankinem zboru pomemben govor, v katerem je povdarjal potrebo pristopa Mažarske k Mali antanti. Njegov govor je povzročil veliko razburjenje v celi državi, ker je na vidiku preorientacija stranke v smislu republikanskega programa oktobrske revolucije 1918. T. Bathyanji se je izjavil proti vsakemu političnemu ljubim-

kanju s Habsburgovci in proti prevlekkemu prijateljstvu z Nemčijo in Avstrijo, da celo z Italijo, ker se mora zbrisati vsak spomin na ponesrečeno trozvezo. Vzrok, da so postali Mažari naenkrat tako naklonjeni Mali antanti, se spozna iz konca njegovega govora, ko izraža upanje, da bo Mala antanta spoštovala pomirljivost Mažarske in ji bo odstopila — z Mažari naseljeno ozemlje! Dasi so taki upi morda brez podlage, vendar se iz nastopa T. Bathyanjija vidi, da se Horthyjeva doba bliža svojemu koncu. Košutovo stranko, ki se je prva drznila dvigniti roko proti nasilnemu režimu Horthyjeve oligarhije, podpirajo vse socialistične in tudi meščanske stranke. Tudi priznani pacifist Gresswein podpira novo gibanje za republikanstvo Mažarske in za pomirjenje s sosedi. Če se izpolnilo nade republikancev, bo storjen zopet velik korak k pomirjenju in ozdravljenju srednje Evrope.

Zmanjšanje števila brezposelnih v Angliji. V Angliji je značalo število brezposelnih 1.363.800; to pomenja, da se je zmanjšalo število v primeri s preteklim tednom za 22.531 in za 122.000 v primeri z začetkom januarja.

Zakon o prodaji žen. Iz Hongkonga poročajo listi, da se je zakonodajna skupščina zavzela za odpravo zakona, po katerem je bilo na Kitajskem dovoljeno prodajati žene.

Epidemija samomorov v Rusiji. Ljudski komisar za narodno zdravstvo Semaščenko je podal pred kratkim v medicinskem društvu v Moskvi poročilo, v katerem opozarja na naraščanje samomorilcev med mladino v sovjetski Rusiji. V prvi vrsti se opaža ta epidemija med otroci od 7 do 10 leta. Pač žalostna slika.

Velikanski požar v Petrogradu. Iz Berlina se poroča, da je nastal v Petrogradu velikanski požar in sicer v sredini, to je v najbogatejšem delu mesta. Ogenj je uničil velikanske zaloge manufakture. V tovarni za signalne vagonne je ožen isto tako razdejal del obrata.

Domače vesti.

Podeželskim pismonošem. Iz več krajev nam poročajo, da »Ljudskega dnevnika« in »Ljudskega tednika« ne dobivajo, dasi ga naša uprava redno odpošilja. Dogodili so se že ponovno slučaj, da se je nekaterim podeželskim pismonošem prišlo na sled, da listov ne dostavljajo, ampak sami napišejo na ovoj: Nazaj, se ne sprejme. Dva sta svoje dejanje priznala in povedala, da delata pod vplivom Stvar je organizirana od pristašev SLS. **Opozorjamo in svarimo pred takim postopanjem vse pismonoše, ker bomo odslej vsakega, ki bi na tak način kršil svojo službeno dolžnost, brez ozirov naznanili poštnemu ravnateljstvu.**

Promet z devizami. Finančno ministrstvo je oglobilo Jugoslovansko transportno društvo v Novem Sadu za 100.000 Din zaradi nedovoljenega trgovanja z valutami in devizami.

Uradniška stanovanja. Novosadska občina razprodaja okoli 3 tisoč oralo mestnega sveta in bo iz skupljenega denarja podeljevala kredite uradnikom, da si zidajo domove.

Legar v Osjeku. V Osjeku je obolelo veliko število oseb na legarju, ki so mu mnogi že podlegli.

Češki otroci na našem morju. Češkoslovaška vlada je poslala 56 železničarskih otrok na zdravljenje v Dalmacijo na Lapad blizu Dubrovnika, kjer bo ustanovila otroški sanatorij.

Zanimiva razsodba. Neki kmet iz sarajevske okolice je vložil pred odhodom na vojsko 6000 kron v zlatu v sarajevski deželni banki. Ko se se je vrnil je zahteval zopet zlato nazaj. Ker se je banka branila, je zadevo izročil advokatu. Sodišče je prisodilo pravico kmetu in vrhovno sodišče je razsodbo potrdilo. Banka je morala plačati 500.000 Din. Kmet je imel namreč poškodilo od banke, da je dal onih 6.000 kron v zlatu banki v shrambo, in to je bil knif, s katerim je pritisnil banko.

Odprava gimnazije v Šibeniku. Vsled sklepa prosvetnega ministrstva iz meseca oktobra, za katerega se je zvedelo šele sedaj, se stopnjevanje ukine gimnazija, ki je bila premeščena iz Zadra v Šibenik.

Nova vohunska afera. V Bački so odkrili zopet novo vohunsko družbo, ki je imela svojo glavno organizacijo v vasi Torzi. Glavnega krivca Antona Šmarka so aretirali in izročili sodišču. Preiskava se nadaljuje.

Zrakoplovni promet med Belgradom in Zagrebom. Iz Belgrada poročajo, da se pošno ministrstvo bavi z vprašanjem uvedbe poštnega prometa z letali med Belgradom, Zagrebom, Sarajevom in Cetinjem. Prevažali bi se tudi potniki. Vožnja iz Belgrada v Sarajevo bi trajala 2 in pol uri, iz Sarajeva v Cetinje tri ure. Vožnja bi ne bila dražja kakor v orient-ekspresnem vlaku.

Poštna tatvina. Pretekli teden so neznani storilci ukradli pošto v Rumi in odnesli 259.000 Din.

Ponarejevalci menic. V Sarajevu so zaprli nekoga Sretana Krstića in Lazarja Krstevića, ki sta ponaređila na menicah podpise dveh sarajevskih milijonarjev ter dvignila pri podružnici poljedelske banke 1.200.000 K.

Tatvina konzulatskih pečatov. V poslopju italijanskega poslanstva v Zagrebu so neznani storilci pred 29. januarjem ukradli dva pečata s sledečim besedilom: »R. Consolato di S. M. il Re d'Italia in Zagabria« in z besedilom »Vista per la Lagalizzazione della firma del... a Zagabria li 192... II.

Telefonski naročniki v Dalmaciji. V Splitu samem je 295 naročnikov, v celi Dalmaciji pa 255 — torej za 40 manj, kakor v Splitu. Krivda je na slabih prometnih razmerah, ker telefon ne pride do veljave, če ni prometa.

Jugoslovanska posebnost. Zagrebški »Pokret« piše: V popisu predsednikov volivnih odborov za skupščinske volitve v marcu čitamo v 34. številu »Narodnih novine« tudi ime dr. Vladimira Radoševića, odvetnika v Vel. Gorici. Ta dr. Radošević pa se nahaja še danes v boljševiški Rusiji ter je bil ujet še za Brusilove ofenzive l. 1916. Tako bo vodil on iz Rusije volitve v Veleševcu nad maiorem Jugoslavine gloriame.

Strovež. Delavec Lorenc Batista je pretepel brez povoda 13 letnega Mirkota Mesner, tako da je obležal deček nezavesten in so ga odpeljali z rešilnim vozom v bolnico.

Trdovraten samomorilec. Član ve-sele kavarniške družbe v kavarni »Central« je ob 2. zjutraj, ko so zaprli kavarno, skočil v vinskem obupu čez obzidje v Ljubljano. Prinesli so lestvo, navezali samomorilca za nogo na vrvi in ga potegnili na breg. Ko je možakar mislil, da je že prost, je skočil še enkrat čez breg, toda obvisel je zopet na vrvi. Potegnili so ga nazaj in ga varno spravili domov. Proša se je svoječasno že enkrat ustrelil v prsa, imel pa je tudi takrat smolo, da ni dosegel svojega namena.

Matero pazite na otroke! Dne 23. t. m. zvečer je natarica Josepina Rovani stanujoča v baraki na Kodeljevem, posadila svojega 8 mesecev starega otroka na stol poleg peči (gašperčka), na kateri je bila pripravljena vrela voda za kuhanje večerje. Otrok je nekaj časa mirno sedel na stolu, ko pa se je mati nekoliko odstranila od nje, je otrok hipno potegnil lonec nase ter se smrtno nevarno opekel po vsem životu. Mati ga je sicer prinesla takoj v bolnico, kjer imajo pa malo upanja, da bi revček okreval. Radi nepazljivosti se bo mati morala zagovarjati pred sodiščem.

Žena zabodla z nožem moža. Simončič Martin, rudar v Trbovljah, je skoro vsak večer prišel pijan domov ter se je navadno ob takih prilikah vedno prepiral s svojo ženo. Kadar je imel mož kaj denarja, ga je vedno takoj pognal skozi grlo, njegova družina pa je vsled tega trpela pomanjkanje. Tako se je mož vrnil te dni zopet pijan domov, ter hotel pretepati svojo ženo, ki pa je hitro pograbila kuhinjski nož ter se z njim branila proti moževim napadom. Mož se je noža nekoliko zbal, mirovati pa le ni hotel. Žena pa se je zakadila v svojega moža, ter mu zasadila nož v rebra. Mož se je pri sunku takoj streznil ter se še zahvalil svoji boljši polovici, ker mu je izpustila nekoliko prehude krvi.

Nesreča. Dolinar Ivana, hči snažilke voz na državnem kolodvoru, je padla po stopnicah. Pri padcu si je zlomila deso o roko v rami.

Učiteljice proti celibatu. V Sarajevu se je te dni vršilo zborovanje učiteljic, ki so v svoji službi zapostavljene. Na tej skupščini se je živahno razpravljalo o vprašanju celibata učiteljic. Zahtevalo se je, da se ta stroga odredba ukine, ker ni upravičena. Posebno živahna razprava je bila o nezakonitem odbitku od plač za nekaki »Pokojninski fond« v Belgradu, katerega blagoslova pa doslej še ni in ga bržkone ne bo nihče občutil.

Ruski emigranti v Jugoslaviji. Državna komisija za pomoč ruskim beguncem je objavila oficijelne podatke, po katerih je bilo l. 1922 v Jugoslaviji 288.203 ruskih beguncev. Tekom preteklega leta jih je umrlo 248, rodilo pa 486. Državna komisija je dajala podporo za vzdrževanje treh vojaških kadetskih šol (225 dijakov), treh dekliških šol (710 učenk) in mešane rusko-srbske gimnazije v Belgradu (160 dijakov, od teh 120 v gimnazijskem internatu). Razen tega je dajala državna komisija podporo za vzdrževanje šol za male otroke (750). Višjih ruskih šol ni v Jugoslaviji ter dobivajo dijaki izobrazbo na jugoslovanskih vseučiliščih in višjih tehničnih šolah. Za sedaj nakazuje jugoslovanska vlada 1200 ruskim dijakom stipendije po 400 dinarjev, razen tega daje mesečno 120.000 dinarjev za priboljšek dijaški hrani itd. V Belgradu se zida za ruske dijake poseben dom, za katerega prispeva država polovico stroškov, polovico pa vserska državna zveza. Istotako je v Belgradu najeta posebna velika hiša za ruske begunce, ki pridejo začasno v mesto. Lani je državna komisija vzdrževala razne točaje, ki se jih je udležilo 650 Rusov. Ravnotako je tudi vzdrževala v raznih mestih Jugoslavije bolnišnice za Ruse, ambulatorije itd. Večina Rusov se sedaj vzdržuje sama, tako da skrbi sedaj državna komisija v večini slučajev samo za otroke, starce, bolnike itd. — Ali bi ne bila taka državna komisija potrebna tudi za Slovence?

Poštni golobli. Vojno ministrstvo je začelo zbirati podatke o onih bivših avstro-ogrskih oficirjih, brez ozira na vrsto orožja, ki so služili pri golobnih poštah in podobnih napravah. Vojno ministrstvo se namreč resno bavi z upeljavo golobje pošte tudi v naši vojski.

Obsojen golbit. Novosadsko okrožno sodišče je pred par dnevi v en in poldnevni razpravi obsodilo potnika Teodora Terziča v poldrugoletni zapor. Terzič je bil potnik pri belgrajski sladkorni tovarni in je dobil kot tak od tovarne večje svote

kot predjem za kmete, pri katerih je nakupoval sladkorno peso. Teržič pa je svojo dolžnost zanemarjal in ni delal s kmeti nikakih kupčij. Zaključke pa je ponarejal in izročeni denar pridržal zase. Ko bi se pa morala pričeti dobava pese, so prišli na goljufijo in izročili Teržiča sodišču.

— **Smrt med kolesjem.** V svoji parni žagi v selu Grabovcu je našel žalostno smrt Milovan Zlatič, sin bivšega narodnega poslanca. Ko je pognal stroj, ga je zagrabilo jermenje ter vrglo pod kolesa. Nesrečnejši je bil v nekoliko trenutkih raztrgan na drobne kose.

— **Koliko je žensk in moških v naši državi.** V Jugoslaviji je od celokupnega števila prebivalstva (12.017.323) 49 odstotkov moških in 51 odstotkov žensk. Če bi se v naši državi vsi moški oženili, bi torej ostalo 240.346 žensk neomozenih. Največji preostanek žensk je v Hrvatski in Slavoniji (1.405.050). Moških je tam 1.334.593, t. j. 70.557 ženske preveč. V Srbiji je 1.381.911 žensk in 1.273.167 moških, kar znači, da je 108.744 žensk obsojeno na samsko življenje. Najmanjša razlika med številom žensk in moških je v Južni Srbiji, kjer bi ostalo samo 6 tisoč 232 žensk neomozenih. Bolj ponesno so Evine hčerke lahko v Bosni in Hercegovini, kjer pride na 965.8994 moških samo 924.035 žensk, kar se pravi, da bi moralo ostati 41.859 moških brez svoje „goločice“. Tu je pa treba upoštevati še to, da mnogi bogataši (muslimani) vzamejo po 2 ali 3 žene. Zato pa seveda ni čuda, da se veliko Bosancev in Hercegovcev izseli.

— **Število prebivalstva po veroizpovedi v naši državi.** V naši domovini imamo 6 ver: katoliško, pravoslavno, grško-katoliško, protestantsko, muslimansko in hebrejsko (židovsko). Največ je pravoslavni, 5.602.227, večinoma v Srbiji in Črni gori. Drugi po številu so katoličani 4.735.154, ki jih je največ v Sloveniji in Hrvatski. Muslimanov je največ v Bosni in Južni Srbiji. Skupno jih je 1.293.801. Protestantov je 216.847 in sicer v Vojvodini in nekoliko v Sremu. Grško-katoliki istotako, židje pa so razkropljeni po celi državi. Brez konfesije je v celi kraljevini 2016 oseb, od teh je največ v Vojvodini in sicer 1351, najmanj pa v Južni Srbiji, kjer jih je samo 8. Percentualno je pravoslavni 46,6 od sto, katoliki 39,4, muslimanov 11,1, protestantov 1,8, židov 0,5 in grško-katoliki 0,4.

— **Za prehrano pasivnih krajev.** Ministrski svet je odobril ministrstvu za socialno politiko 4.000.000 dinarjev kredita za prehrano pasivnih krajev.

— **Najdeno.** Dne 15. t. m. so se zaključile čajanke pri g. pokrajinskem namestniku Ivanu Hribarju. Pri eni teh čajank se je pozabil zlat lorgnon. Dama, čije last je ta lorgnon, naj se blagovili oglasiti pri predsedstvu pokrajinske uprave, kjer ga dobi nazaj.

— **Čevlje kupujte od domačih tovarov.** tvrdke Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloge na debelo in drobno Ljubljana, Breg št. 20, ter Aleksandrova cesta št. 1. 12

Narodno gledališče.

DRAMA.

Torek, 27. februarja — zaprto.
Sreda, 28. februarja: Idijot. Red C.
Četrtek, 1. marca: Za pravdo in srce.
Red D.

OPERA.

Torek, 27. februarja: Madame Butterfly. — (Gostovanje gospe Ade Poljakove.) — Red D.
Sreda, 28. februarja: Gorenjski slavček. — (V prid Udruženju gledaliških igralcev.) Izven.
Četrtek, 1. marca: Vrag in Katra. Red E.

gl **Rigoletto.** Pri Lakmé je gostovala 23. t. m. zagrebška koloraturka ga. **Vesel-Pola** v ulogi Gilde. Njen glas je kvalitativno in kvantitativno vse pozornosti vreden, njeno predavanje čustveno, njena igra dramatična. Vprašanje tehnike zanjo ne eksistira, svoj glas ima v vseh legah v oblasti, kar dokazuje posebno register najvišjih tonov, ki ji zveni tudi v pianu dovršeno in prodirno. Skratka: ga. Vesel-Pola ima lep material in — kar je še več vredno — z njim umetniško razpolaga. Čujem, da nastopi pojutrišnjem na dunajski Volksoperi. Nadarjeni umetnici želimo čim najsrečnejši uspeh. — Naslovno vlogo je pel na novo angažirani ruski baritonist **Balaban**, ki je dokazal svojo umetniško potenco že o priliki Seviljskega briveca kot Figaro. — Ima sonoren bariton in razvito zmi-

sel za široko kantileno kakor tudi za dramatičen recitativ. Njegovo mezza voce-petje bi lahko služilo marsikateremu pevcu za vzor. Postava in igra podpirata Balabanovo muzikalno podajanje v izdatni meri. Kulminacijsko točko je dosegel v tretji sliki, ki je bila v celi operi najboljša in učinkovala s svojo pretresljivo dramatičnostjo neposredno na poslušalca. — Vojvodo je pel **Kovač**. Pri njegovih nastopih je bilo čutiti med publiko dvoje kontrarno razpoloženih struj: ena je Kovača skoro sovražno odklanjala, druga je upoštevala njegovo uporabnost in ambicijo. Proti nobenemu omenjenih razpoloženj nimam ničesar, dokler ne postanejo manifestna na način, ki moti sopolušalca. Sikanje, škodoželjen smeh, žvižgi in slična poočitovanja nezadovoljnosti pa ne spadajo med rekvizite

decentnega gentlemena. Pri vojvodovi „Ženska le vara nas“ se je Kovač pravzaprav razvnel, pel je dokaj živahno, vendar je zadostoval en sam ton, da se je averzija gotovega dela poslušalstva poostrišla in stopnjevala ob koncu pesmi da glasnega izraza, kateremu je sledil v odgovor demonstrativen aplavz nasprotne strani. Morda bi v omenjeni pesmi Kovačevi vokalizaciji bolj ustrezalo: „izpremena“ mesto „izprememba krajša nam čas“. — Ostali niso motili. — Empire in rokoko v 16. stoletju je anahronizem (kostumi v I. dejanju). — Opero je dirigiral **Neffat**, ki je dirigent stopnjevanja zmožen. Orkester je spremljal diskretno, kar posebej povdarjam, ker so ravno Verdijeve spremljevalne figure kakor nalašč za „žaganje“. — N.

Gospodarstvo.

g **Mednarodni žitni trg.** Kljub nesigurnemu političnemu položaju je kupna moč za žito na merodajnih trgih inozemstva zelo ugodna. Pšenica je sicer tendirala prejšnji mesec nekaj slabše a je v ceni zadnji teden skokoma naraščala, tako da je dosegla na ameriškanskih trgih višino izza decembra. Verjetno je, da je pri tej naraščajoči kupni volji merodajno momentano stanje držav. — V Združenih državah se včasih čujejo pomisleki glede prosepevanja ozimnice, enako je v Argentiniji koruza nekoliko zaostala. Na zapadnoevropskih trgih pa je stanje ugodnejše. Pomembno je, da se je podražila holandska pšenica v zadnjih štirih tednih za skoro 1 holandski goldinar. Nemške žitne cene pa stoje brzkone na koncu hausse (naraščanja), ki je itak cene vseh pridelkov potegnila s seboj. V Budimpešti je izvozna trgovina otežkočena vsled stalnega padanja ogrske krone in so tudi v loco-prometu le malo trgovali. — Jugoslovanska tržišča so stala v znamenju odlašanja. V prvi vrsti je oviralo kupčijo kolebanje dinarja. Edini predmet, s katerim so trgovali živahnejše, je sušena koruza. Pšenice niso mogli dovažati vsled snežnih zametov. Cene so se gibale med 4.30 do 4.35 Din od postaje v Bački. Dejstvo, da se je dinar opomogel, je rodilo čudno posledico, da so trgovali na štajerskih, torej jugosl. obmejnih krajih, veliko več s franc. in laško moko kot jugoslovansko. Zatevajo za nulerico 6.80—6.90 Din od postaje. Praški trg je obratoval v bistveno boljši tendenci, v nekaterih produktih so bile dosežene višje cene, vendar pa ni bilo mnogo prometa. Omeniti je treba, da jugoslovanska tržna centrala dobro prodaja varivni ječmen, izborno blago po č. sl. K 1.42 do 1.50 od postaje. — Na dunajskem trgu je pa stagnacija skoro v vseh panogah. Poleg pomanjkanja denarja, ki je še vedno občutno v blagovni trgovini, zastaja kupčevanje tudi vsled slabega razpečavanja moke. Dunajski trg je preplavljen z belgijsko, francosko, ameriškansko, ogrsko, jugoslovansko in nemško moko, cene se od dne do dne krhajo in tako je razumljivo, da domači mlinci ne kažejo nobene potrebe po krušnem žitu, ker je pridelovanje moke nerentabilno vsled konkurence s ceneni inozemskimi mlinskimi izdelki. Pa tudi po klaji je malo povpraševanja, ker je splošna stagnacija v blagovnem prometu, vsled česar ostajajo vozniki brezposelni.

g **Vrednost avstrijskega poljedelskega in gozdarskega ozemlja** je po dr. Riemerjevem računu na podlagi čistega katastralnega dohodka in davčne vrednosti 9308 milijonov zlatih kron. Živino pa je naračunal na 993 milijonov kron. Interesantno bi bilo izvedeti za ceno našega narodnega premoženja.

g **Zlata pariteta za carinska plačila** znaša v Avstriji od 26. februarja do 3. marca 14.400 aK za eno zlato krono.

g **Politična in trgovska pogodba med Francijo in Italijo** je zdaj predmet živahnih debat na obeh straneh. Prerešetaivo pa naslednja vprašanja: Pogodbo z 1. 1919., ki je ustanovila popolno enakost med laškimi in francoskimi delavci, kar se tiče plač, delavnih pogojev in zavarovanja, bi bilo treba zdaj spopolniti z dodatkom glede izmenjave

specialistov. Lahko bi se ustanovile tudi laške zadržne banke v francoskih središčih. Glavni predmeti studija so svila in tkanina. Gre dalje za zmanjšanje pravic laških specialitet v Franciji in enakopust v Italiji na francoskih. Kar se tiče metalurgije, bi mogla dobiti Italija v Franciji lito železo in jeklo ceneje, kot bi ga sama proizvajala, ker ji manjka premoga. Francija pa ne bi konkurirala z laškimi produkti valjarjev. Enako bi se pogodili za kemične produkte (pridelovanje superfosfata v Italiji). Krona bi seveda bila alianca obeh narodov.

g **Prepovedan izvoz iz Poljske.** Poljska vlada je prepovedala izvoz nikla, bakra in svinca iz Poljske.

g **Znižanje cen nemškega železa** vsled izboljšanega tečaja marke, javljajo za hematit in jeklo ca. 14% in enako za razne vrste surovega železa.

g **Frank je izgubil v zadnjih štirih tednih 20% svoje zlate vrednosti.** Brezdvomno to poslabšanje nima nobene podlage v finančni situaciji Francije, ampak je vzrok političen. Amerika in nevtralnno ozemlje razsipa s franki. Sodijo, da je 10 do 12 milijard frank — vlog v inozemski posesti. V zadnjem času motivirajo padeč franka tudi z vpeljavo novega plačilnega sredstva v Ruhrskem ozemlju, ki ga bo vsaj spočetka morala garantirati francoska država.

g **Francoski uvoz in izvoz se je povišal.** V januarju so uvozili na živilih za 458 milijonov frankov, industrijskih surovin za 312 in fabrikatov za 2.144 milijonov frankov; kar znači 4 milijone ton ali za 300 tisoč ton več kot istega meseca lansko leto. Izvozili pa so na živilih za 187, na surovinah za 434, na fabrikatih za 945 in na poštinih zavitkih za 129 milijonov frankov, v skupni teži 1.895.683 ton ali za 300 tisoč ton več kot istega meseca lansko leto.

g **Nemške dajatve so znašale po uradnih podatkih od 11. novembra 1918. do 30. septembra 1922. skupaj 45.6 zlatih milijard.** Razven tega za oddane vojne ladje 1.4, drugo vojaško razoroževanje 6.3, industrijsko razoroževanje 2.6, no-tranje izdatke 0.5 milijard. To znaša skupaj 56.5 zlatih milijard, pri čemer pa ni vračunjena Alzacija-Lorena in kolonije. V tem slučaju bi pa znašale dajatve krog 100 milijard zlatih mark.

g **Kriza v tekstilni industriji.** Veliko tekstilno podjetje „Trumau und Marienthaler Baumwollspinnerei, Weberei A. G.“ je prenehalo obratovati v tovarnah ob aspanški in severni železnici, kjer je bilo zaposlenih 15.000 delavcev. V še težjem položaju se pa nahajajo poljske tekstilne tovarne, ki ali omejujejo svoj obrat, ali pa celo popolnoma ustavljajo.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 26. febr. (Izv.) 1 dolar 101 do 103.50 Din, 1 funt šterl. 492 Din, 100 francoskih frankov 630 Din, 100 švic. frankov 1970 Din, 100 mark 0.465 Din, 100 avstrijskih kron 0.1475 Din, 100 češkoslovaških kron 310 Din, 100 lir ital. 501.50 Din.

Kultura.

k **Društvo slovenskih književnikov** objavila: Spričo spremenjenih valutnih razmer in da se doseže večja enotnost pri honoriranju rokopisov, je „Društvo slovenskih književnikov“ izdalo za vse svoje člane obvezno tarifo in izdelalo vzorec založniške pogodbe, ki ga je obenem z omenjeno tarifo razposlalo posameznim založbam. Od teh so nekatere že sprejele v tarifi dočene postavke, dočim so druge to tarifo odklonile. Z ozirom na to je „Društvo slovenskih književnikov“ na svoji zadnji edborovi seji 12. t. m. sklenilo, da bo vsakega člana, ki bi se ne držal pri založniških pogodbah omenjene tarife, izključilo iz društva, in da se knjige, izdane od založb, ki so tarifo odklonile, ne bodo ocenjevale v revijah, katere urejujejo društveni člani. — Dr. Alojz Gradnik, predsednik. Miran Jarc, tajnik.

Izpred sodišča.

s **Ker ni dela, moram krasti,** se je zagovarjal znani delomirnež Jože Podlesnik iz St. Jurja ispod Kuma, ki je bil že 6 krat radi goljufije in tatvine kaznovan. Odrinil je s sekuro vrata, čisto lahko šel v hišo in odnesel Ignazo Simončiču v Vinterjevu več perila, obleke, zlatnine in srebrnine. Večina ukradenih stvari so našli pri njem, dragocenosti pa je, sam ne ve komu, prav po ceni prodal. Ker je obenem grozil Simončiču, da mu bo požgal, je dobil za celo leto delo v kaznilnici.

s **Za brata.** Alojzij Ferjan iz Polj pri Radovljici je imel spor in sodno obravnavo v Radovljici z domačinko Franciško Murnik. Da reši brata je njegova sestra Ana pred radovljiškimi sodiščem krivo pričala, kar se je kasneje ugotovilo. Obsojena je bila z ozirom na izredne olajševalne okolščine samo na 14 dni ječe.

Razno.

r **Umetnostna zgodovina.** Pred Antonelijevo sliko Sv. Sebastijan v draždanski galeriji je stala gospodična šilastega nosu in držala v roki svinčnik. Beležila je s svinčnikom notice v zvezek, da napiše poznele razpravo „O perspektivni tehniki zgodnje renesance s potrebnim upoštevanjem severnoitalijanskih arhitektonskih motivov“. — Razen nje sem bil v dvorani jaz in galerijski sluga, ki je použival svojo jetrnico. Čuti je bilo le monotoni žum, ki ga je povzročala použivana jetrnica. — V dvorano je vstopil gospod v gamašah, ki ga je spremljala žena in hčerka in ki je nastopal precej glasno. — „Vraga! Zopet polna dvorana slik; kar počne ponehati. Menim, da žive ljudje, ki ničesar drugega ne delajo kot slike.“ — Tedaj je zagledal Sv. Sebastijana, prečital napis spodaj in se obrnil k galerijskemu slugi. „Povejte mi, že davno sem hotel vprašati, kaj pomenjajo števila pod vsemi temi slikami?“ — „Števila,“ je odgovoril sluga, „značijo življenjske podatke slikarja. Slikar te podobe je živel okoli leta 1450.“ — „Ne šalite se!“ vzklikne gospod. „Potem je slika stara skoro petsto let. Mamica slika je stara petsto let. In kako še izgleda! Kakor bi bila pravkar kupljena!“ — „Posebno okvir,“ je pripomnila mamica. — Gospod v gamašah se je poglobil v opazovanje slike, in videti je bilo, da si hoče ustvariti o sliki estetsko oceno. Končno se je obrnil in globoko ganjen vskliknil: „Slikarja kočniki tudi več ne bole.“ Krenil je v sosednjo dvorano, da tam nadaljuje svoje opazovanje. — Kdo je čutil pred umetnostjo potrebno ganutje in ekstazo? Galerijski sluga s svojo jetrnico, gospodična s svojo perspektivo, jaz s svojim feljtonom ah človek v gamašah, ki se še danes zanima za Antonelijeve kočnike?

Izdaja konzorcij »Ljudskega dnevnika.«
— Odgovorni urednik Fr. Jerab. —
Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Kupim

brzovjavne drogeve iz kostanjevega in mehkega lesa, kostanjev les za tartin, bukove prage, vsako množino tramov in vseh vrst rezanega in okroglega lesa.

Denar takoj!

Ponudbe z obveznimi cenami in dobavnim časom pod „Prodaj“ na upravo „Ljudskega dnevnika“.

BERSON
GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnije so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti viagi i mraza!